

1997

Xavier Albertí
La visió d'un artista

Xavier Albertí i Gallart va néixer a Lloret en el si d'una família d'artistes. Actor, autor, director i traductor, actualment és el director del Festival d'Estiu de Barcelona, El Grec. Albertí va trepitjar per primer cop un escenari al Casal de l'Obrera. Durant 10 anys ha combinat teatre i música clàssica i contemporània.

Va estudiar música contemporània a Itàlia al conservatori de Siena amb una beca. Després es va matricular a l'Institut del Teatre de Barcelona i forma part de la primera promoció de directors de teatre, on aconseguix el títol Superior en Direcció Escènica per l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona i la Universitat Autònoma de Bellaterra.

Albertí va ser assessor cultural de l'Ajuntament de Lloret i va aconseguir el premi al millor cine-club de Catalunya.

*El més relevant de l'obra d'Albertí és potser l'ambibalència entre música i dramaturgia. Entre els seus mèrits, cal esmentar el premi que va obtenir com a dramaturg a la Jove Creativitat, atorgat per la Generalitat de Catalunya per l'obra *Schnider*, amb llibret de Sergi Belbel; el Premi nacional Adrià Gual i el Premi de la Crítica Teatral de Barcelona, com a millor director de la temporada 1993-94.*

PREGÓ

«Ets, Lloret la més bufona
de les viles que conec;
ets la que més acarona
eixa mar blava i pregona
que tens sempre frec a frec

que et desgrana a cau d'orella
la seva eterna cançó,
dien-te que ets la més bella,
del seu jardí la ponzella
que esclatà amb més ufanor;

del seu jardí que és la costa
que no es cansa de regar,
i per 'xò tens una embosta
de platges fetes aposta
per l'home meravellar.

Car tens Fanals, tan bonica
que un altre en tindria prou
per cantar-la la més rica
que els peus posa a la gran pica
mentre sa música ou;

és llarga, ensems que combada
i de les nereides llit,
on jauen cada vesprada
els seus cossos blancs, de fada,

sota el tàlem infinit.

Tens la Boadella, petita,
menuda com rar joiell,
on jeu la deessa Amfitrita,
la seva mirada fixa
al blau i estelat mantell;

on dorm ella refiada
en son llit d'arena, tou,
fins que ja de matinada
la va a cercar una onada
d'escuma de clara d'ou.

Tens després una altra platja
que és l'admiració del món:
aquella dalt la qual s'estarja
una venerada imatge;
la que amb cap més no es confon:

la que es diu Santa Crisitina,
la platja de meravella
en mig de la sorra fina
neixen, amb llavor divina,
lliris per embaumà a Ella.
I Tens la de la Caleta,
que m'apar un esclopet
perdut per nostra Mareta,

de tant que n'és de xiqueta;
de tant bell tal reconet.!

que rau sota de cingleres
i on s'ha d'anar ronquejant;
que volten les ginesteres
com desplegadas banderes
que l'aire van perfumat.

I a més la que es diu Canyelles,
formosa com la que més;
que compta entre les més belles;
donzella entre les donzelles;
sirena dels mariners;

que amb força fa el cor glatir
dels déus que estan al Parnàs,
puix que tots els fa tremir,
en voler-la aconseguir
i endur-se -la dalt del seu braç.

I encara la de la vila,
de totes la que és més gran;
tan llarga com poc s'estila
i que sembla que s'enfila
d'un extrem mirant-la, i tant.

Estovalles gegantines

on s'estén el peix hagut
en arribar les traines
i on bequegen les gavines
de bec llarg i punxegut;

muntanya d'argent engrunat
sota els raigs potents del sol,
que hom diria ací amuntegat
-després de molt ben triat-
per Qui pot tot el que vol;

que a l'aigua del teu davant
emmarca fent-la un espill
on sempre t'estàs mirant,
oh, vila, el millor brillant
que fila el cotser cordill!

I en veure't tu tant galana
prorromps en sincer esclat:
«De la costa catalana
sóc la vila sobirana
que en tot temps hi ha regnat.»

Mentre, el mar fa cantarelles
i et diu en cada espetec:
«Amb raó te'n meravelles,
car tens les platges més belles
de totes les que conec.»

SET PREGONS

«Com ets de relliscós, oh gran Neptú!,
mamelles a l'esquena et són posades.
Les llebres de la platja fan de tu
alcova, i orinal de les onades.

Malmet el cercle el lloro lloret nu,
de ventre borni per les flamarades
de sal. Neptú, ¿i quin pescador et du
a fer de macarró a les ambaixades?

Tant carbó pederasta, astre solar,
no et fa replegar el ram? Lluna, sirena
del carnaval, ¿no et ve tristor que el mar

sigui com una Roma de sal plena
de neules, farts, comprant raigs d'aquest far
mediterrani a dólar la dotzena?

Rebenten tants d'adobs d'aquesta mena:
fas pena amb gratacels damunt la llar,
lloro de mar, lloret, lloret de bar.

Són dos poemes ben diferents els que he triat per començar aquest pregó -amb el vostre permís, jo, de pregons no en sé fer, i com a petita figura retòrica tindrè aquesta petita conversa amb tots vosaltres-. El primer correspon a Felip Ploma de Felicià Serra i Mont. És un poema publicat l'any 47 que recull una mica la seva obra anterior i el segon és un poema publicat l'any 1962 i és d'en

Joan Brossa. I els he triat perquè aquests dos pols, aquest binomi d'ideologies poètiques, tenen molt a veure amb aquesta configuració del Lloret contemporani.

Penso que, molt sovint, tots plegats sabem que aquest patrimoni de la natura que hi ha a Lloret, que ens ha regalat el cel, que ens ha regalat el destí, aquest patrimoni tan ben dibuixat a la poesia de Felícia Serra i Mont, contrasta molt sovint amb aquest Lloret de bars que relata, ja l'any 1962, Joan Brossa. I els he triat perquè aquesta dialèctica oberta entre els pols poètics d'un i altre crec que contenen una mica el posicionament, com a mínim el posicionament d'algú que des del món de la cultura, mira el Lloret de la cultura.

M'agradaria complementar-ho amb una altra lectura, que no té res a veure amb aquestes poesies, però que té la troballa d'haver estat escrit l'any 62, el mateix any que el poema de Brossa, com un any de partida, d'una lectura divertida també sobre Lloret. Us la llegeixo esperant no avorrir-vos. En el principi *Era el deutor* és el títol.

«La troballa, procedent del patrimoni del mas Vallpahí de Vidreres d'un curiós pergami de l'any 1902, escrit amb pulcra caligrafia carolíngia, que va transcriure i comentar amb la seva habitual competència el nostre amic Josep Maria Pons i Guri l'any 1962, vingué a donar noves llums sobre l'origen de Lloret com a alou independent. Fins llavors no teníem quasi altres fonts de la nostra petita història medieval que les subministrades indirectament per les consuetes parroquials i pel memorial del plet seguit per la vila

contra el Capítol de Canonges de Girona sobre la incorporació a la corona del castell i jurisdiccions de Lloret. Segons aquells documents, els temps mitjans a Lloret començaven pràcticament amb la permuta de béns efectuada pels vescomtes Guerau i Ermessenda amb la senyora Sicarda amb virtut de la qual aquesta darrera, esposa del noble Bernat de Sesagudes i mare del Bisbe de Girona Bernat Umbert, va adquirir la senyoria de Lloret i possiblement hi edificà el castell de Sant Joan, avui en ruïnes, deia abans el text i avui ja no tant en ruïnes, on va testar i morir el 1103. Però la troballa de l'amic Pons, que es conserva a l'Arxiu Històric Fidel Fita d'Arenys de Mar, porta el coneixement del nostra passat força més enrere. Es tracta, en general, d'un document interessant no tan sols per les poblacions afectades sinó també, en general, pels destacats personatges vinculats a la història de Catalunya que hi intervenen. Per aquest pergami sabem que els vescomtes Onifret de Girona havia fet cessió a prestitun als comtes de Barcelona Ramon Borrell i Ermessenda d'un alou anomenat Palazzolo situat en el comtat de Besalú. Els comtes, amatents, potser perquè anaven curts de diners, empenyoraren l'alou al comte Bernat de Besalú, conegut com a Tallaferro, per 25 unces d'or fi, és a dir, donaren en garantia d'un préstec una cosa que al seu torn havien rebut en carta precària. I com que a semblança de tants cavallers nostres, amb culleres i forquilles als quarters de llurs armes comercials, els comtes no tornaren les unces a Tallaferro, el creditor es va quedar amb la garantia constituint-se en l'amo del Palazzolo. D'aquesta operació, en llenguatge clar i català, se'n diu destapar un forat per tapar-ne un altre. Els comtes de Barcelona, com és natural, hagueren de reparar l'esvoranc cobert a les senyories Onifret per la pèrdua

del Palazzolo, i per rescabalar el noble gironí d'aquell perjudici, Ramon Borrell i la seva muller li feren donació d'un altre alou situat en el comtat de Girona, un alou anomenat Loredo, que en aquella època formava part d'un terme més extens, Massanedo, que llavors devia arribar fins a la mar. Així doncs, com si res, a l'Adam massanetenc, adormit en aquest paradís terrenal que és la Selva, els comtes de Barcelona li prengueren una costella i amb ella formaren aquesta Eva encisadora, aquesta mare dels vivents i dels vividors que avui coneixem per Lloret de Mar.

En aquesta hora *construnerenca* pròspera i feliç, de iots i de xalets, de lletres protestades i de talons sense fons, és significatiu, o al menys curiós, que l'origen de Lloret com alou independent vagi lligat a aquest embolic de préstecs i d'empenyoraments i a un deute que no es va pagar, sinó que llavors per la gràcia de Déu i de la història el joc anava entre comtes», és un fragment de *Senyora i pastora* de Fabregas i Barri, publicat l'any 81.

He fet aquesta petita tria per situar aquesta voluntat de reflexió pública de Lloret, que podem fer aquí tots plegats sobre el Lloret del futur. Sabeu que em dedico, bàsicament últimament, a ser gestor del Festival d'Estiu Grec de Barcelona, i és una ocupació que em porta a viatjar moltíssim i sobretot a prendre decisions dràstiques perquè és un festival que rep a l'entorn de sis o set mil peticions d'escenificació i n'acaba programant, com és el cas de l'any passat, unes 170. Això vol dir que hi ha a l'entorn de 7.000 persones que es queden amb les ganes de fer allò que volen fer i que segurament necessiten fer i que acostumen a dibuixar-ho com

aquella necessitat més prioritària per a ser i esdevenir artistes.

Des que jo vaig acceptar la direcció del Festival d'Estiu vaig intentar fer un canvi d'estructures important, i va passar de ser un festival de productes acabats a un festival de creació. Aquesta diferència de matis suposa una radical diferència d'estructura del festival. No voldria allargar-m'hi, però penso que un festival, i sobretot un festival a les acaballes del segle XX, ha de ser un festival compromès amb la creació, amb la contemporaneïtat i, sobretot, ha de ser un festival que miri cap al futur, sense oblidar mai, està clar, el propi patrimoni. Aquesta diferència de cultura viva, de cultura que serveix com a moneda de canvi d'allò quotidià, d'allò constant, d'allò que ens ha d'il·luminar el dia a dia, contrasta lleugerament amb aquesta cultura del patrimoni que moltes vegades és l'excusa retòrica per no seguir treballant amb força les nostres responsabilitats, uns des dels àmbits de la gestió, altres des de la creació.

Deia, doncs, que aquest Lloret idíl·lic de Felicià Serra i Mont, aquest Lloret que existeix, que segur que ens il·lumina a nosaltres, que segur que és un Lloret que tenim a dins, que segur que és un Lloret que ens fascina, que és un Lloret que ens fa plorar de tant en tant, no és el Lloret pel qual estem treballant, és el Lloret del nostre patrimoni, encara que sigui només del nostre patrimoni emocional.

El Lloret de Brossa és un Lloret que desperta una alarma sobre el Lloret que no vol el poeta. Fer una poesia que acabi amb aquest perfecte sonet que acabi amb el «Lloret, lloro de mar» és una poesia

d'alarma. Una alarma al 62 quan portem tot plegat, encara no, dotze anys d'història d'invasió turística al poble. Si el Brossa escrivís el poema ara, segurament els seus termes serien molt més agosarats. Penso, doncs, que és un concepte poètic d'alarma sobre aquest Lloret que encara tenim tots la responsabilitat de seguir fent.

I he posat aquesta cita curiosa de l'Esteve Fàbregas, els historiadors diran si és veritat o no és veritat el que l'Esteve narra, com a mínim la seva prosa ens serveix per il·luminar-nos aquest vespre, i li he posat perquè em sembla molt divertit que aquest possible origen mitològic de l'escissió, de la creació del Lloret a la passada edat mitjana fos degut a un deute. I aquesta prosa, que també l'Esteve Fàbregues diu en algun moment de lletres protestades i de talons sense fons, és també una de les alarmes que la gent que tenim responsabilitats creatives o de gestió hem de tenir present a l'hora de configurar un paisatge.

Quan la Luci llegia part del meu currículum, que m'havia ocupat a Lloret en temps passats, realment m'han vingut moltíssimes imatges de la meva vinculació amb el teatre i la gent del teatre, amb el cinema i la gent del cinema, de Lloret. Han estat tots ells anys molt feliços, anys molt profitosos, anys d'aprenentatge, sense els quals jo no estaria fent el que estinc fent, i això ho tinc claríssim. Encara hores d'ara, quan intento tancar els ulls i pensar quin és el primer record teatral que tinc, veig un moble que hi havia al passadís de casa i que per Nadal desapareixia i apareixia a l'escenari de Casal de l'Obrera i jo el veia i deia: «Aquest moble està a casa normalment». I parlava d'aquesta voluntat de fer teatre amb els estris casolans,

amb aquesta gran família que ha estat sempre el teatre a Lloret, una família important que encara demostra dia rere dia que el teatre a Lloret és un element de construcció social, és un element de cohesió social, és un element de cultura viva, és un element que cal vetllar i cuidar i fer prosperar. Tenim un gran teatre, un teatre reformat no fa massa, tenim un teatre que omple les seves funcions amb vosaltres els espectadors, un teatre que ens ha de parlar d'aquesta sensació que el teatre no és un art sumptuari, que el teatre no és un art comercial, no és un art de mercaders, és un art de cultura viva. Vivim uns temps curiosos, suposo que si llegiu als diaris el que està passant en el món teatral, i molt especialment a la ciutat de Barcelona, amb aquestes lluites de poder que s'estan dibuixant d'una forma o altra, a l'entorn dels poders que generen centres importants de creació com el Teatre Nacional, el Centre Dramàtic o les companyies privades. Crec que totes elles han desvetllat un debat que és el suplantador del veritable debat necessari que ha de fer el teatre encara a hores d'ara. El teatre no té un marc legal adequat a casa nostra a diferència d'altres països europeus, però té una salut encomiable. Fenòmens com l'aparició de la nova dramaturgia catalana són fenòmens estudiats i analitzats, valorats i envejats per tota Europa. Els polítics italians, per exemple, ens pregunten, dia a dia, com ens ho estem fent per tenir aquest planter de joves talents en l'escriptura dramàtica contemporània. La resposta és perquè el talent el tenim a casa nostra. Aixequés una pedra i hi ha creadors. Els creadors s'esmolon quan tenen les eines per esmolarse, treballant, dia a dia. Lloret també és una pedra de toc per als seus propis creadors. Lloret necessita més que mai per afrontar els debats del segle vinent una cohesió d'entitat única, una cohesió d'entitat

social lloretenca, que no pot estar amparada en els lligams històrics, que no pot estar amparada en la deliciosa poètica de Felicià Serra i Mont ni té que descafeinar-se, ni perdre força quan llegeix les frases dels versos de Joan Brossa. Lloret ha de decidir on vol anar, ha de trobar la forma per fer-ho, som tots aquí per fer-ho i estic absolutament convençut que ho aconseguirem. Desitjo per Lloret, en l'àmbit de la cultura, en l'àmbit de la creació, la salut que ha anat tenint en aquests anys. Desitjo que la creació en aquest àmbit de la cultura sigui un virus que realment deteriori el sistema immunològic d'aquestes consciències acomodades només en el mercantilisme del poble. Desitjo que la cultura faci la feina que ha de fer, ser l'esvarzer dels culs asseguts en els àmbits de gestió, ser l'esvarzer de la gent que ha de dir les coses que ha de dir.

M'he embolicat una miqueta, espero haver dit alguna cosa amb una mica de seny. Diuen la gent de les tradicions, que Sant Romà, que porta botines, és un sant que fa ploure. Penso que m'agradaria acabar aquest pregó, entre totes les cometes que vulgueu, desitjant que les botines de Sant Romà es il·lustrin bé, però que no ens les embruti el fang d'una mala pluja, que passem una bona festa major. Moltes gràcies a tots plegats!